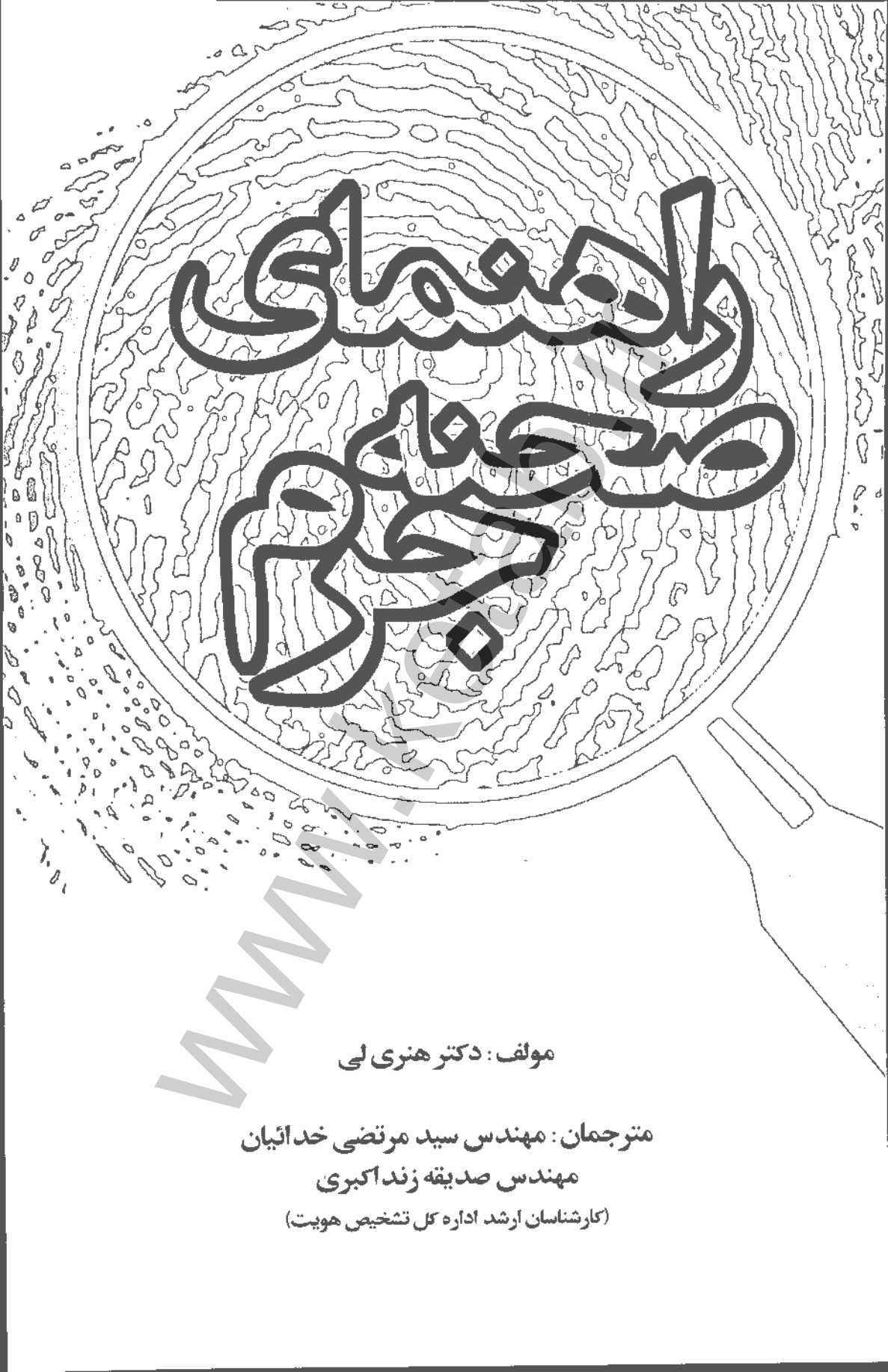

دانشنامه سنگین

مؤلف: دکتر هنری لی

مترجمان: مهندس سید مرقضی خدائیان

مهندس صدیقه زند اکبری

(کارشناسان ارشد اداره کل تشخیص هویت)

لی، هنری، ۱۹۳۸-م. Lee, Henry c

راهنمای صحنه جرم / مولف هنری لی؛ مترجمان مرتضی خدائیان؛ صدیقه زند اکبری. - تهران:
نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، معاونت آگاهی ناجا، ۱۳۸۳.
۴۷۶ ص.: مصور (رنگی)، جدول، عکس، نمودار

ISBN 964-06-6180-5

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیا
عنوان اصلی:

Henry Lee's crime scene hand book, c2001

کتابنامه: ص. ۴۷۰ - ۴۷۱

۱. علوم جرم یابی ۲. صحنه جرم ۳. جرم یابی ۴. گواهی و گواهان کارشناس
الف. پالمباک، تیموتی و Timothy و Palmbach ب. میلر، مریلین و Marilyn ج. خدائیان، مرتضی،
مترجم د. زند اکبری، صدیقه، مترجم ه. نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران.
معاونت آگاهی و. عنوان

۳۶۲/۲۵

HV۸۰۷/۵۹۲

۱۳۸۳

۳۹۹۰۹-۸۳

کتابخانه ملی

این کتاب ترجمه ای است از:

Crime Scene Handbook

نام کتاب: راهنمای صحنه جرم

نویسنده: هنری لی

مترجمین: سید مرتضی خدائیان - صدیقه زند اکبری

ناشر: معاونت آگاهی ناجا

صفحه آرا: محمود محرابی

تصحیح و بازخوانی: رضا دهقان عبداللهی - جواد نیک منش

ناظر فنی: غلامحسین بیابانی

چاپ و صحافی: چاپخانه ساعس ناجا

تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت: ۳۵۰۰ تومان

نشانی: بالاتراز میدان ونک. میدان عطار نیشابوری. ستاد فرماندهی نیروی

انتظامی. معاونت آگاهی ناجا- صندوق پستی: ۱۱۳۶۵۹۶۸

کلیه حقوق این اثر مربوط به معاونت آگاهی ناجا می باشد و هرگونه نقل

مطالب با ذکر منبع بلامانع است

فهرست مطالب

عنوان	شماره صفحه
پیشگفتار مترجم.....	۲
پیشگفتار مولف.....	۴
فصل اول: ملاحظات کلی صحنه جرم	
مقدمه.....	۸
انواع صحنه جرم.....	۱۰
صحنه های اولیه و ثانویه.....	۱۰
ماکروسکوپی و میکروسکوپی.....	۱۲
سایر تعاریف صحنه جرم.....	۱۲
خلاصه.....	۱۴
مدارک فیزیکی در تحقیقات جنائی.....	۱۴
توضیحات مقدماتی.....	۱۴
موارد استفاده از مدارک فیزیکی.....	۱۵
تحقیقات علمی صحنه جرم.....	۲۴
فصل دوم: عناصر مدیریت صحنه جرم	
مقدمه.....	۲۸
اجزای یک سیستم مدیریت موثر در صحنه جرم.....	۲۹

الف

۲۹	مدیریت اطلاعات
۲۹	اطلاعات از قربانی
۳۵	اطلاعات از شهود
۳۷	اطلاعات از صحنه جرم/مدارک
۴۳	اطلاعات از بانک‌های اطلاعاتی
۴۸	اطلاعات از اسناد
۵۱	مدیریت نیروی انسانی
۵۲	توزیع یا تخصیص پرسنل و آموزش
۵۳	مدیریت تکنولوژی و تجهیزات
۵۵	مدیریت تدارکات (پشتیبانی)
۵۵	قرارگاه فرماندهی
۵۶	روابط رسانه‌های گروهی
۵۷	رابطه بین دوائر
۵۷	تخصیص منابع
۵۷	روش‌های در حال توسعه
۵۹	انتخاب یک روش مناسب تحقیق صحنه جرم

فصل سوم: روش‌های کلی صحنه جرم

۶۴	مقدمه
۶۶	نقش اولین افسر پاسخ دهنده
۶۸	یاری رساندن به قربانی
۶۸	جستجو جهت دستگیری متهم
۷۳	پاسخ‌های ابتدائی به صحنه جرم
۷۳	بازدید از صحنه جرم
۷۵	ارتباطات صحنه جرم
۷۵	اطلاع افسران مافوق و سایر دوائر
۷۷	موارد قانونی جهت جستجوی صحنه جرم
۸۰	ثبت صحنه جرم
۸۱	جستجوی صحنه جرم
۸۱	جمع‌آوری، حفظ و نگهداری و بسته‌بندی مدارک فیزیکی

۸۱	 بازسازی مقدماتی
۸۲	 رهائی صحنه جرم
۸۲	 تیم تحقیقاتی صحنه جرم
۸۳	 خطرهای بیولوژیکی موجود در صحنه های جرم

فصل چهارم: ثبت صحنه جرم

۹۰	 مقدمه
۹۱	 آغاز ثبت
۹۳	 یادداشت برداری موثر
۹۳	 راهبردهای کلی
۹۶	 فیلم برداری از صحنه جرم
۹۸	 ثبت عکسی
۹۹	 مسئولیت های کلی عکس برداری
۱۰۹	 تکنیک های خاص عکاسی و ملاحظات
۱۲۴	 نقشه کشی صحنه جرم (کروکی صحنه جرم)

فصل پنجم: جستجوی مدارک جرم

۱۳۶	 مقدمه
۱۳۷	 اهداف جستجوی صحنه جرم
۱۳۷	 تئوری اتصال
۱۳۹	 تئوری انتقال
۱۴۱	 مفاهیم کلی جستجوی صحنه جرم
۱۴۳	 موقعیت مدارک فیزیکی
۱۴۶	 یک صحنه جرم شامل چه چیزهایی است؟
۱۴۶	 الگوهای جستجوی صحنه جرم
۱۴۸	 روش ارتباط (اتصال)
۱۴۹	 روش خطی (نوار)
۱۵۰	 روش شبکه ای
۱۵۱	 روش منطقه ای (ناحیه ای)
۱۵۲	 روش شعاعی (چرخشی)

۱۵۲	 روش ماریجی
۱۵۲	 کاربردهای عملی جستجوی صحنه جرم

فصل ششم: جمع آوری و حفاظت مدارک فیزیکی

۱۵۶	 ملاحظات کلی
۱۶۱	 آثار انگشت
۱۶۲	 آثار پنهان
۱۶۷	 آثار مشهود (قابل رؤیت)
۱۶۸	 آثار سه بعدی پلاستیکی
۱۶۸	 آثار حذفی
۱۶۹	 آثار انگشتان بر روی پوست انسان
۱۷۱	 اثر نقوش (مدرك نقشی با طرحی)
۱۷۲	 مهرها (اثرها)
۱۷۵	 دندانه‌ها (نقوش برجسته)
۱۷۸	 استانداردهای معلوم جهت مقایسه
۱۷۹	 مدارک مو و الیاف
۱۷۹	 مدرک مو
۱۸۱	 مدرک الیاف
۱۸۱	 سایر مدارک ریز: شیشه، رنگ و خاک
۱۸۱	 مدرک شیشه
۱۸۳	 مدرک رنگ
۱۸۳	 مدرک خاک
۱۸۴	 سلاح‌ها و آثار ابزار
۱۸۵	 مدرک سلاح‌ها
۱۸۸	 آثار ابزار
۱۸۸	 بقایای شلیک (GSR)
۱۹۰	 مدارک بیولوژیکی: خون، سیالات بدن و بافت‌ها
۱۹۰	 خون
۲۰۰	 لکه‌های منی
۲۰۲	 لکه‌های بزاق، ادرار، عرق

۲۰۲	 سیالات تسریع کننده و قابل اشتعال
۲۰۳	 نمونه های مایع
۲۰۳	 نمونه های تسریع کننده جذب شده
۲۰۵	 مواد منفجره
۲۰۵	 اسناد مجعول
۲۰۶	 سرمشق ها (الگوها)
۲۰۷	 مدرک دارو
۲۰۷	 ترکیبات تحت کنترل
۲۰۸	 داروهای سنتزی پزشکی
۲۰۸	 مدرک اثر گاز گرفتگی
۲۰۸	 مدرک حشره شناسی
۲۱۰	 شرح محل
۲۱۰	 جمع آوری مدرک حشره

فصل هفتم: درختان منطقی (نمودارهای منطقی)

۲۱۶	 مفهوم کلی
۲۱۶	 الگوهای متداول
۲۱۶	 تشخیص
۲۱۷	 شناسائی
۲۱۷	 اختصاص سازی
۲۱۸	 باز سازی
۲۱۸	 کاربردهای درخت منطق
۲۱۸	 صحنه مرگ
۲۲۱	 تجاوز جنسی لرب (تجاوز با اعمال زور)
۲۲۱	 صحنه های تیراندازی
۲۲۴	 صحنه های بمب گذاری، انفجار، آتش سوزی
۲۲۹	 داروها و سموم
۲۳۱	 نقوش (حک ها و نوشته ها)
۲۳۳	 روش های ترکیبی

فصل هشتم: آزمون‌های در صحنه و معرف‌های تقویت کننده آثار پنهانی

۳۳۸	مقدمه
۲۴۱	معرف‌های تست‌های در صحنه (فوری)
۳۳۳	تست‌هایی برای وجود خون
۲۵۰	آزمایش‌هایی برای وجود مایعات بدن
۲۵۳	آزمایش‌هایی برای شناسایی بقایای شلیک (GSR)
۲۵۹	آزمایش‌هایی برای ترکیبات و داروهای تحت کنترل
۲۵۹	معرف‌های تقویت کننده طرح‌ها
۲۶۱	معرف‌های تقویت کننده آثار خونی
۲۶۲	معرف‌های تقویت کننده پروتئین
۲۶۸	معرف‌های تقویت کننده اسیدهای چرب، عناصر و ترکیبات
۲۷۱	ملاحظات قانونی و علمی

فصل نهم: تکنیک‌های صحنه خاص

۲۷۶	مقدمه
۲۷۷	صحنه‌های جرم خارجی (بیرونی)
۲۷۷	تامین صحنه
۲۷۷	جستجوی یک ناحیه خارجی
۲۸۴	اجساد و مدارکی که در سطح قرار دارند
۲۸۷	مدارک زیر سطح زمین و اجساد مدفون
۲۹۰	صحنه جرم زیر آب
۲۹۴	صحنه‌های آتش و انفجار
۲۹۴	صحنه‌های آتش
۲۹۸	صحنه‌های انفجار
۳۰۲	آزمایشگاه‌های داروی قاچاق
۳۰۵	صحنه‌های شامل عوامل شیمیایی / بیولوژیکی
۳۰۶	روش‌های کلی
۳۰۸	صحنه‌های درگیر با مدارک الکترونیکی و کامپیوتری
۳۰۸	مقدمه
۳۰۸	روش‌های پیشنهادی برای جستجوی سیستم کامپیوتر و ضبط آن

۳۱۰		ملاحظات در هنگام بررسی مدارک
۳۱۱		مجوز ثانویه جستجو را چه موقع بگیریم؟
۳۱۲		صحنه جرم اینترنتی

فصل دهم: بازسازی صحنه جرم

۳۲۲		مقدمه
۳۲۲		اهمیت بازسازی صحنه جرم
۳۲۳		طبیعت بازسازی
۳۲۳		اصول اساسی مدارک فیزیکی و بازسازی
۳۲۳		تشخیص
۳۲۵		شناسائی
۳۲۷		مجزاسازی (اختصاصی کردن)
۳۲۷		بازسازی
۳۲۸		مراحل بازسازی
۳۲۹		انواع بازسازی
۳۳۰		مدارک نقوشی (طرحی) در بازسازی
۳۳۳		آنالیز طرح های لکه خون برای بازسازی
۳۵۲		طرح های خرد شدگی شیشه
۳۵۷		طرح های سوختگی با آتش
۳۵۷		طرح های موقعیت اثاثیه (مبلمان)
۳۵۷		طرح های رد پا-دنباله دار
۳۵۸		طرح های آثار لاستیک و خط ترمز
۳۵۹		طرح های لباس یا کالاهای
۳۵۹		طرح های شگردی و نمای صحنه
۳۶۰		صحنه های تیراندازی - تحقیقات و بازسازی
۳۶۰		مراحل اولیه برای تحقیقات حادثه تیراندازی
۳۶۲		نقش آثار بر روی مرمی
۳۶۴		تعیین فاصله دهانه لوله اسلحه تا هدف
۳۶۵		روش های تهیه نقشه هندسی برای تعیین مسیر گلوله
۳۷۱		طرح های خروج پوکه

- ۳۷۲ سایر ملاحظات
- ۳۷۵ پی آمدهای خاصی که با افسر پلیس درگیر در تیراندازی همراه می شود
- ۳۷۶ نیازهای بازسازی بعد از آنکه صحنه جرم رها شد
- ۳۷۷ نگارش گزارش بازسازی
- ۳۷۷ پیشنهادهای کلی
- ۳۸۰ ضمیمه یک: فهرست تجهیزات تحقیقات صحنه جرم
- ۳۸۸ ضمیمه دو: استراتژی پردازش صحنه
- مطالعه پرونده یک: بازسازی جزئی
- ۳۹۶ (نکته مورد نظر: تجزیه و تحلیل طرح لکه خون)
- مطالعه پرونده دو: بازسازی کامل
- ۴۱۶ (نکته مورد نظر: بازسازی صحنه های تیراندازی)
- مطالعه پرونده سه: بازسازی محدود
- ۴۵۸ (نکته مورد نظر: موقعیت مدارک فیزیکی)
- ۴۷۰ منابع

کتابخانه
مجموعه

Retab.ir

پیشگفتار مترجم

سالهاست که مامورین صحنه‌های جرم به دلیل عدم وجود روشی منظم و منطقی جهت بررسی و پردازش صحنه جرم، با مشکلات و پیچیدگی‌هایی مواجه می‌باشند. از اهم این مشکلات می‌توان به آشنا نبودن پرسنل صحنه جرم با مدارک جرم^۱ (مدارک فیزیکی) و طرز برخورد با آن، عدم شناخت روشی مناسب برای جمع‌آوری، بسته‌بندی و نگهداری مدارک، نبود آگاهی نسبت به انواع مختلف مدارک و اینکه چگونه مدارک جرم را با استفاده از نتایج آزمایشگاه‌های جنائی به جرم، مظنون، قربانی و اظهارات شاهدان ارتباط دهند، اشاره کرد. متأسفانه به دلیل بی‌تجربگی یا عدم وجود پرسنلی که به‌طور صحیح در زمینه صحنه جرم آموزش دیده باشند که گاه به یافته‌ها و توانائی‌های خود هم می‌بالند، بسیاری از مدارک با ارزش از بین رفته و یا چشم پوشی می‌شود که این امر باعث می‌گردد بسیاری از پرونده‌ها لاینحل باقی بماند و یا حل برخی جرائم به صورت علمی و منطقی امکانپذیر نباشد. موارد مذکور و نیز کمبود منابع علمی غنی و ترجمه شده در این زمینه، ما را بر آن داشت تا با بررسی منابع جدید درباره این موضوع، یکی از پرمایه‌ترین و کامل‌ترین آنهارا برگزیده و ترجمه نماییم. با امید به اینکه در جهت پیشرفت و پیشبرد علمی و منطقی پرونده‌های جنائی گامی برداشته باشیم.

کتابی که پیش رو دارید ترجمه (Crime scene Handbook)، کتاب راهنمای صحنه جرم می‌باشد

راهنمای
صحنه
جرم

که توسط "پروفسور هنری لی" و همکارانش به نگارش درآمده است. نویسندگان کتاب از متخصصین بزرگ صحنه جرم و علوم جنائی می باشند که سال ها در پلیس فدرال آمریکا (اف.بی. آی) مشغول بررسی صحنه های جرم می باشند. مولفین در نگارش کتاب سعی نموده اند پس از بیان تعاریف متعددی که در خصوص صحنه های جرم وجود دارد، به طریقی منظم و منطقی صحنه را از ابتدا که پلیس وارد ماجرا می شود تا انتها که صحنه را رها می سازد، بررسی کرده و تمام الزامات و توجهاتی که در این خصوص نیاز است را به رشته تحریر در آورند. خواندن کتاب حاضر به کلیه پرسنل پلیس، دانشجویان علوم جنائی، قضات و تمام کسانی که به نحوی در صحنه های جرم دخیلند، توصیه می گردد.

لازم است از زحمات معاونت محترم آگاهی ناجا، مدیریت اداره کل تشخیص هویت ناجا و جناب سرهنگ اسد... احمدی ریاست محترم مرکز تحقیقات کاربردی کشف جرایم و امنیت که در خصوص تهیه این اثر تلاش فراوانی انجام داده اند، صمیمانه تشکر و قدرانی نمائیم. ترجمه حاضر مسلماً دارای کاستی ها و ضعف هائی می باشد لذا از کلیه عزیزان و صاحب نظرانی که ما را از انتقادات و پیشنهادات سازنده خود بهره مند سازند، قدر دان خواهیم بود.

مهندس صدیقه زنداکبری

مهندس سید مرتضی خدائیان

شهریور ماه ۱۳۸۳

پیشگفتار مولف

علیرغم پرونده‌های تاریخی بیشماری که برای آموزش و اصلاح روش‌های موجود در صحنه‌های جرم می‌باشد، به پرونده‌های بدون حل یا آنهایی که در مجامع قضائی به پایان نرسیده‌اند به دلیل خطاهائی که در تحقیقات صحنه جرم موجود می‌باشد، نگاه دقیق‌تری می‌کنیم. حقیقتاً هیچ حوزه قضائی در ایالات متحده وجود ندارد که به این بلا گرفتار نشده باشد. به نظر، کنایه آمیز می‌باشد در حالی که علوم جنائی پیشرفت‌ها و اصلاحات مهمی را بدست آورده اما استفاده از علوم جنائی هنوز هم مرهون محققان صحنه جرم می‌باشد. در صورتی که صحنه جرم به طور مناسب مدیریت نشود با کلیه فن‌آوری‌ها و پیشرفت‌ها که ما اخیراً به آن دست یافتیم و یا در آینده آن را بدست خواهیم آورد، قادر نخواهیم بود که بر این کاستی‌ها چیره شویم و در پرونده‌های آتی نیز عدالت دست نیافتنی خواهد شد.

نیاز نیست پردازش صحنه جرم با کیفیت بالا و با دقت شرح داده شود بلکه تبعیت ساده از اصول و روش‌های اساسی کفایت می‌کند. عوامل اصلی صحنه جرم عبارتند از تشخیص، ثبت، جمع‌آوری، حفاظت و نگهداری کلیه مدارک فیزیکی (طرح‌ها، شرطی، گذرا و مشارکتی). اگر این عناصر با موفقیت انجام گیرد، آنگاه احتمال بیشتری وجود خواهد داشت که پرونده از طریق بازسازی وقایع و تفسیر دقیق اطلاعات و داده‌های موجود حل گردد.

راهنمای
صحنه جرم

به هر حال هیچ نقشه جامعی با جزئیات مرحله مرحله‌ای که محقق بتواند از طریق هر کدام از آن مراحل صحنه جرم خاصی را پردازش کند، وجود ندارد. بهترین حالت که هدف این کتاب هم می‌باشد ارائه پیشنهادات و راهنمایی‌هایی است که بر طبق اساسنامه‌های به اثبات رسیده‌ای طراحی شده‌اند تا یک نقشه منطقی برای محققان صحنه جرم ارائه دهد. همانطور که در درختان منطقی در فصل هفت این کتاب خواهیم دید شناسایی عناصر کلی و پی آمدها برای طبقه بندی‌های خاص جرایم، محتمل است.

با دانستن این عناصر اساسی و آنکه این عناصر چگونه با یکدیگر در ارتباطند و اجرای تحقیقات جامع، کلید موفقیت تحقیقات صحنه جرم بدست می‌آید. اعتقاد داریم هنگامی که شما تجربه پردازش صحنه جرم را بدست آورید به این واقعیت پی خواهید برد که روش منطقی و منظم برای تحقیقات صحنه جرم لازم است. هنوز هم احتمالاً هر صحنه شمارا به چالش خواهد کشاند و مشکلات و پی آمدهای یگانه‌ای وجود خواهند داشت که می‌توان آنها را با یک روش تیمی بهتر حل کرد.

هدف ما اینست که شاهدروزی باشیم که نتیجه گیری ناگهانی و شتابزده از آزمایشات و تحقیقات، به خاطر اشتباهات صورت گرفته در صحنه جرم یک امر عادی و متداول نباشد. برخلاف یک داستان فوق العاده یا یک فیلم حماسی، ما برای تجسس و تحقیق یک صحنه جرم واقعی فقط یک بار فرصت داریم. تاریخ یک درس ارزشمند ولیکن گرانقیمت است. امیدواریم که تجزیهات ما در تحقیقات صحنه جرم به دانشجویان و مامورین تجسس با تجربه یاری برساند. تا از تاریخ درس گرفته و از تکرار اشتباهات مشابه در تحقیقات صحنه جرم دوری گزینند.

دکتر هنری لی